

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dissertatio Triplex Theologica, Ad Mentem Præclarissimi
Ecclesiæ D. S. P. Avgvstini, (Cui consonat Doctor
Angelicvs cum Melliflvo,)**

Schweitzer, Johannes

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.LXXXII.

Responsio. Primum hominis peccatum non potuit oriri ex errore aut ignorantia, seu defectu inconsiderationis privativæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39320

Stus, cum enim voluntas sit potentia cæca, ex natura sua determinata ad sequendum ductum intellectus, non potest deficere, nisi deficiat intellectus, vel defectu ignorantiae, vel erroris positivi, vel inconsiderationis privatæ, aut saltem negativæ, sive nescientiæ. Quæstio hic est de errore & ignorantia. Quod enim in primorum hominum intellectu fuerit defectus inconsiderationis negativæ, sive puræ nescientiæ, certum est, cum multa nesciverint, quæ non tenebantur scire.

Respondeo & dico: Primum hominis peccatum non potuit oriri ex errore aut ignorantia seu defectu inconsiderationis privatæ. Probat ex Augstino qui l. 3. de lib. arbit. c. 18. ait: *Approbare falsa pro veris, ut erret invitus, non est natura instituti hominis, sed pœna damnati.* Et ibid. relinquitur ergo, ut hæc justa pœna, de damnatione hominis veniat, - - nam sunt revera omni peccanti animæ duo illa pœnalia, ignorantia, & difficultas. & in ench. c. 17. probat, omnem errorem, sive profit, sive obsit erranti, spectare ad miseriam hujus vitæ, etiam illum, qui necessarius interdum est, ut vita non amittatur, qualem sibi accidisse asserit in quodam bivio, ut non iret per eum locum, ubi operiens transitum Donatistarum manus armata subsederat, ut transeuntem occiderent. Profecto, & ob hoc ipsum est vita ista misera, qua vivimus, quod ei non nunquam, ut non amittatur, error est necessarius. Absit, ut talis sit ista vita, ubi est animæ nostræ ipsa veritas vita, ubi nemo fallit, fallitur nemo. Et l. 2. de pecc. merit. c. 17. Ignorantia, & infirmitas vitia sunt, quæ impediunt voluntatem, ne moveatur ad faciendum opus bonum, vel ab opere malo abstinendum.

Probat^{ur} secundo : Quia naturaliter ad errorem cognitum sequitur tristitia ; sed in homine primo, ante peccatum , non potuit esse tristitia ; ergo non potuit esse error.

Probat^{ur} minor ex Augustino supra cit. nempe 14. de civit. c. 10. ubi ait : *quod nihil fuerit in isto statu, quod contristaret.*

Probat^{ur} tertio in primo homine nulla fuit rebellio appetitus sensitivi, nulla perturbatio phantasiæ, quæ in nobis sunt causa erroris & ignorantia, sed omnia erant pacata, omnes vires inferiores subjectæ perfectè rationi, ut supra probatum est ex Augustino, ergo ante peccatum primus homo non potuit errare.

Objicies primò : Hæc doctrina videtur contraria sanctis Patribus, imò ipsi Augustino in aliis locis ; ergo primum etiam peccatum potuit procedere ex errore & ignorantia. Probat^{ur} antecedens, quia ab aliis SS. PP. primus homo ante peccatum dicitur fuisse *rudis, negligens, insipiens, simplex, non astutus contra diabolum, dolo capus, puerilis, infans, incapax perfectæ disciplinae &c.* & signanter S. Bernard. serm. 26. de modo beniviv. dicit quod *per ignorantiam peccaverit.* & serm. 2. in Annuat. Domin. quod *non habuerit scientiam quia fuit seducta.* Et S. Augustinus l. de nat. & grat. c. 19. testatur quod *fuerit obliviosus, & non potuerit capere, quod debuit.* l. 3. de lib. arbit. 24. quod *nec sapiens fuerit, nec stultus* ; ergo. Respondeo negando antecedens, ad eius probationem dico, ex iis, quæ à sanctis Patribus de primo homine dicuntur, tantum posse colligi, quod obreperit ei inconsideratio, cum præceptum
viola-

violaret, talis, qualem S. Thomas 1. p. q. 63. a. 1. ad 4. etiam Angelis obrepfisse testatur, eo quod convertentur se ad proprium bonum absque ordine ad regulam divinæ bonitatis. tenebatur enim Angelus, & primus homo seipsum cognoscere & considerare, qualis factus esset, & qualiter incedere deberet, cum ad hoc esset instructus sufficientissima potestate, sed *positus in honore*, inquit S. Bernardus serm. 34. sup. cant. *non intellexit, quod limus esset, honoris fastigio delectatus; & continuo in se expertus est, quod tanto post tempore homo de filijs captivitatis prudenter advertit, & veraciter protulit: qui se putat aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit.* quare autem, & quomodo Eva dicatur seducta & Adam non, dicetur dissert. sequente. Ad illud quod ultimo ex Augustino opponitur.

Respondeo S. Patrem tantum voluisse ostendere, non bene concludi ex hoc, quod homo primus non fuerit creatus stultus, eum fuisse creatum sapienter, ut ipse fatetur l. 1. retract. c. 14. ubi ait: *intuebar parvulos, quos licet confiteamur trahere originale peccatum, tamen nec sapientes, nec stultos possumus propriè dicere, nondum utentes libero arbitrio seu benè seu malè.*

Instabis: Si per dicta prædicata importetur inconsideratio peccaminosa; ergo primum peccatum ortum est ex ignorantia; ergo ignorantia non est pœna primi peccati. Ultima consequentia patet, quia quod præcessit peccatum, non potuit esse pœna peccati. prima consequentia etiam probatur, quia ignorantia est carentia cognitionis sive attentionis debitæ, sed inconsideratio illa fuit carentia considerationis seu attentio-

nis debitæ; ergo fuit ignorantia, ergo primum peccatum, quod ex ea ortum fuit, ex ignorantia ortum fuit. Respondeo negando consequentiam ad cuius probationem dico, inconsiderationem posse considerari duobus modis. Primo negativè, in quantum dicit tantum nudam negationem considerationis; & sic accepta non habet rationem mali respectu naturæ rationalis, cum illa non exigat semper esse in actuali & perfecta rerum cognitione. Secundo potest considerari, ut est voluntaria; sic autem accepta non est pura negatio, sed privatio scilicet considerationis debitæ & habet rationem mali: at sic non est simpliciter prior primo peccato, cum supponat actum malum voluntatis à quo voluntaria denominatur.

Urgebis; actus voluntatis à quo desumitur illa denominatio voluntarii, est posterior iudicio inconsiderationis, ergo non supponitur ab illo, alioquin esset prior & posterior iudicio, ergo illud iudicium est simpliciter prius actu voluntatis, sed illud iudicium inconsiderationis involuit ignorantiam sive privationem attentionis debitæ; ergo ignorantia præcedit primum peccatum. Antecedens probatur; quia actus malus voluntatis ab illo iudicio dirigitur; ergo est posterior illo. Respondeo distinguendo antecedens: actus voluntatis est posterior iudicio, in genere causæ efficientis, nego: est posterior in genere causæ formalis extrinsecæ, & directivæ, concedo antecedens; & eodem modo distinguo consequens: ergo non supponitur ab illo in genere causæ efficientis, nego: in genere causæ formalis concedo, consequentiam, ad cuius probationem

nem

nem distinguo similiter assumptum : esset prior & posterior in eodem genere nego : in diverso , concedo. Potest enim illud iudicium considerari ut est repræsentatio talis objecti , & ut est voluntarium & culpabile, primo modo spectatum præcedit volitionem malam in genere causæ formalis extrinsecæ, & in nullo genere est posterius ; secundo modo consideratum sequitur volitionem malam in genere causæ efficientis , & in nullo genere præcedit.

Alii respondent ad supra positam objectionem , & sequentes instantias iudicium inconsiderationis inclusisse ignorantiam , sed non præcessisse peccatum primi hominis. Dicunt enim , quod fuerit aliquid peccati, siue quod in plena illius ratione fuerit inclusum, sicque salvetur doctrina Augustini docentis , quod ignorantia , quæ est miseria , non præcesserit primum peccatum.

Objicies secundò Gen. 3. & I. Timoth. 2. dicitur *Eva fuisse seducta* : ergo error præcessit primum peccatum Respondeo negando consequentiam, istam enim seductionem præcessit peccatum superbiæ, secundum Augustinum , qui l. II. de Gen. ad lit. c. 30. de muliere dicit : *verbum serpentis non crederet , nisi jam inesset menti eius amor propriæ potestatis , & quadam de se superba præsumptio*. Ex quo patet etiam responsio ad illud, quod ex l. de cant. novo c. 8. solet objici, nempe ; *Deum contempsit, Diabolo credidit, & quod accepit, perdidit &c.*

Objicies tertio : Primi parentes non sciebant in illo statu futura contingentia , & secreta cordium ; ergo
ante

ante lapsum potuerunt errare ; ergo primum peccatum potuit oriri ex errore. Respondeo negando consequentiam utramque. suspendebant enim de ejusmodi futuris, & secretis judicium, ante peccatum primum.

Objicies quartò : Eva cùm serpentem sibi loquentem audiret, judicabat bruta posse naturaliter loqui : ergo erravit ; patet consequentia, quia illud judicium erat erroneum. Antecedens probatur, quia, si scivisset bruta naturaliter non posse loqui, fuisset mirata.

Respondeo negando antecedens. Ad probationem dico, non fuisse miratam, quia judicabat per serpentem sibi loqui spiritum, quem malum esse suspicari ei non erat difficile, si non nimis illius promissioni fuisset intenta.

Instabis : Mulier tenebatur scire fallaciam serpentis, sive per serpentem loquentis, quam ignoravit : ergò ignorantia præcessit peccatum. Respondeo negando antecedens. Sufficiebat enim illam esse munitam sufficienti prudentia ad cavendam fallaciam.

Objicies quintò : Primus homo putavit aliqua eventura, quæ non evenerunt ; ergo erravit ; patet consequentia : Antecedens probatur : quia primus homo speravit se perseveraturum in bono, nunquam moriturum &c. ergò putavit aliqua eventura, quæ non evenerunt, cùm de facto non perseveraverit & mortuus fuerit, & spes determinet intellectum ad judicandum rem speratam esse futuram.

Respondeo negando antecedens, ad cujus probationem nego consequentiam, & ad probationem dico suffi-

sufficere ad sperandum, ut bonum aliquod arduum & possibile proponatur intellectui, & à voluntate desideretur.

Objicies sextò : Si filii in illo statu fuissent nati, ignorassent ea, quæ fuissent agenda; ergo ignorantia non repugnabat isti statui. Probatur antecedens: quia nati in illo statu debuissent instrui de rebus agendis.

Respondeo negando antecedens, & ad probationem dico, ignorantiam rerum agendarum nunquam in illis futuram fuisse ante instructionem; nati enim cum scientia congruente ætate puerili, fuissent informati à parentibus de agendis in ætate secuturâ.

Objicies septimò : Homo in statu innocentie dormivisset : ergo per phantasmata fuisset deceptus.

Respondeo permissio antecedente, negando consequentiam, quia rebus per phantasmata repræsentatis non adhæssisset intellectu, & voluntate. Deceptio autem propriè non datur in phantasiâ aut aliis sensibus, qui nequeunt approbare falsa pro veris, licet occasione repræsentationum, quæ per sensus fiunt, frequenter in intellectu nostro oriatur error.

* * *